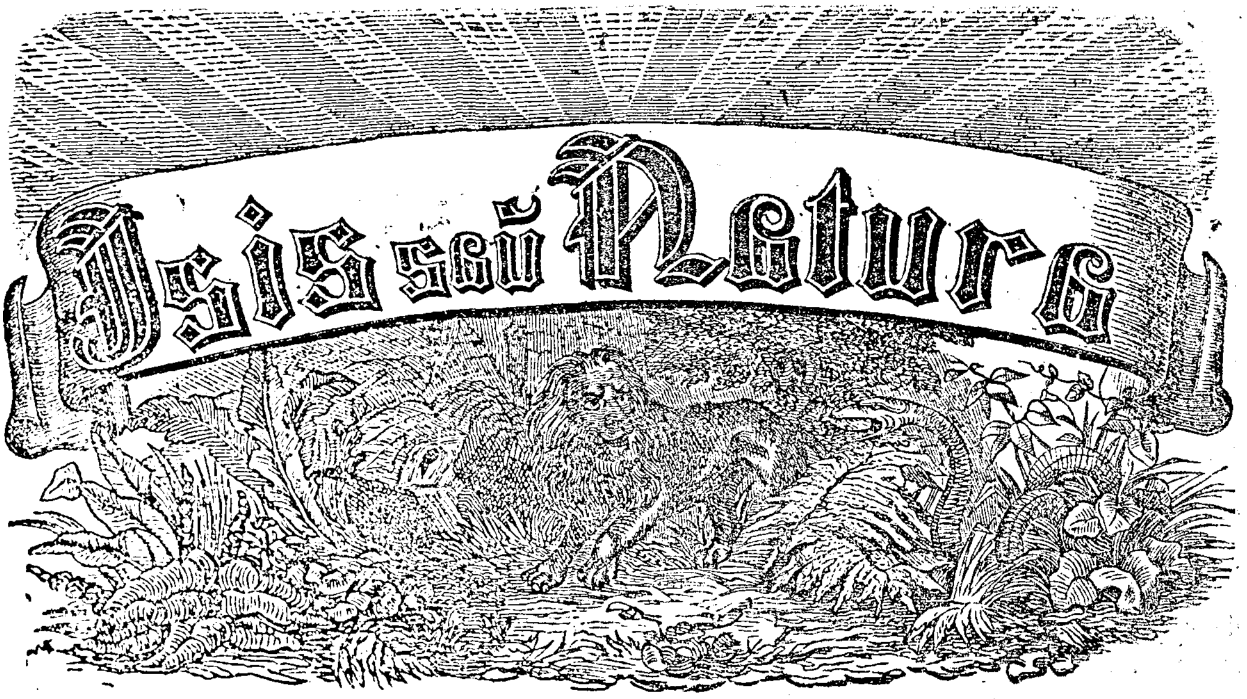

JURNAL

ПЕNTPȢ PESПÎNDIPEA ШTIINЦЕЛОPȢ̆ NATȢPAЛE ШI ESAKTE, ÎN TOATE KЛASEЛE.

Pediцeatȣ̆

de

PROFESOR DOCTOR IULIU BARASH.

№ 38. (Anȣлȣ̆ алȣ̆ dȣoiлea) Бȣкȣpeшti Oktomвpie 15, 1857.

Лȣmea пе dosȣ̆.

Лȣmea este dosnikъ, ръstȣpnatъ, zikȣ̆ ȣniĭ akȣmȣ̆; însъ лȣкpȣлȣ̆ челȣ̆ maĭ кȣpiosȣ̆ este къ fiȣ-kape кpede: къ елȣ̆ sinгȣpȣ̆ faче esчепцie, къ елȣ̆ sinгȣpȣ̆ stъ dpeptȣ̆, пе kîndȣ̆ afapъ de dînsȣлȣ̆, toate лȣкpȣpiлe meprȣ̆ пе dosȣ̆.

Ачеea kape se пape поȣъ къ este ȣnȣ̆ лȣкpȣ обiчnȣitȣ̆, pegȣлatȣ̆, se пape алtopa къ е ȣn лȣкpȣ estpaopdinapȣ̆, ȣnȣ̆ mipaкȣлȣ̆. De ачеea oamenii шi попȣлiĭ, de mȣлte opĭ пȣ potȣ̆ sъ se înцeлeaгъ întpe dînшiĭ, къчĭ: ачеea че este ла ȣnii, dpeptȣ̆, este ла алцiĭ stpîmбȣ̆; ла ȣniĭ modъ, ла алцiĭ, de pisȣ̆; ла ȣпȣлȣ̆ ȣnȣ̆ лȣкpȣ indefepentȣ̆, ла алtȣл ȣnȣ̆ чева de mipape. Eatъ kîte-ва e-semплe:

Kîndȣ̆ цъpanȣлȣ̆, лoкȣitopȣлȣ̆ insȣлiлopȣ̆ Shetland (în nopdȣлȣ̆ mapeĭ Britaniĭ) ȣnde пȣ кpeskȣ̆ apбopĭ, вine ла opaшȣ Edimburgȣ̆ în Skoцia, atȣnчĭ пentpȣ dînsȣл обiektele de чеа maĭ mape mipape sîntȣ̆: apбopiĭ kape îĭ вьdȣ̆ аколо, шi елȣ̆ în лiмба sa stpigъ. «Eatъ aiчĭ iapба вepde кpeшte sȣsȣ̆, dapȣ̆ пȣ жosȣ̆ пъ пъmîntȣ̆ ka ла noĭ».— Kîndȣ̆ ȣnȣ̆ лекȣitopȣ̆ din insȣла St. Helena, ȣnde пȣ tȣnъ шi пȣ fȣлцepъ niчĭ odatъ, вine ла Eȣpona, atȣnчĭ ръmîne stîлnitȣ̆ de spaimъ, kîndȣ̆ aȣde ȣpлetȣлȣ̆ tȣnetȣлȣĭ шi вede fȣлцepȣлȣ̆. Kîndȣ̆ nainte гiцĭ-ва anĭ a ninsȣ în opaшȣлȣ̆ Nev-Orleans în Amerika, ȣnde пȣ ninцe niчĭ odatъ, atȣnчĭ maĭ toatъ лȣmea epa în чеа maĭ mape konfȣsiȣne (ka ла noĭ ла 13 Iȣnie tpeкȣtȣ̆), къчĭ ȣniĭ плînцeaȣ̆, алцiĭ pîdeaȣ̆, чеĭ d'întîiȣ̆ 'шĭ imaцinapъ къ a

ажȣnsŭ съfîршitȣлŭ лȣmeĭ, не кîndŭ чеĭ d'алŭ doiлеа, лȣаръ зъпадъ dрепtŭ прафŭ de zахаръ шi se бȣкȣра къ черȣлŭ s'a fъкȣtŭ бакапŭ пентрȣ dînшiĭ tрimiцîndȣле zахаръ пентрȣ кafea фъръ пiчĭ о платъ. Asemenea spaĭмъ a прinsŭ пе ȣnŭ локȣitорŭ din Malaga (sȣdȣлŭ Spanieĭ) кîndŭ a въzȣtŭ чеа d'întîiŭ зъпадъ în vieaцa sa, къzîndŭ în орашȣлŭ Хамбȣргŭ.— Sîntŭ попȣлĭ сълбatiчĭ каре локȣескŭ шесȣлŭ imensŭ, каре se întinde ла о мъріме de 500 мiле џеографiче пътрate лîнгъ рiȣлŭ La-Plata în Амерiкъ, ȣnde нȣ esistъ пiчĭ о ȣрмъ de мȣnte шi de пеatръ. Ла ачестŭ попȣлŭ, ведере ȣнеĭ пetре марĭ есчitъ кȣріozitate ка ла ноĭ ведереа ȣнȣĭ diamantŭ маре. Еĭ daȣ аȣрŭ пентрȣ бȣкъцĭ кеаръ мiчĭ de пetре de варŭ saȣ de nisinŭ шi ле întребȣінцезŭ ка скȣле. Ла ноĭ, църанȣлŭ кîndŭ гъсеште вр'о пеatръ пе кîмпȣлŭ съȣ d'арътȣръ, о scoate кȣ маре грiжъ; dаръ în алте локȣрĭ, църанiĭ акопере кîмпiа лорŭ de арътȣръ кȣ нȣмероасе пetре de варŭ; къчĭ еĭ întребȣінцезŭ варŭ dрепtŭ матеріе de îngръшаре а кîмпȣлȣĭ. Че ziче ȣnŭ църанŭ ла ноĭ de ла марџinea Dȣнъреĭ, кîndŭ ва вені în ȣнеле локȣрі în Елвеціеа шi ва ведеа къ аколо арборiĭ daȣ fînŭ? Адекъ еĭ întребȣінцезŭ frȣnza de teiŭ ȣскатъ dрепtŭ fînŭ пентрȣ вітеле лорŭ, къчĭ n'аȣ izлазe de fînŭ.

Че о ziче ȣnŭ Еȣропеанŭ чiвiлizatŭ кîndŭ ва вені ла Nubia (în нордŭ-ostȣл Afrічеĭ) шi ва ведеа къ аколо, оаменiĭ кîndŭ боескŭ съ apate респектȣ ȣ лорŭ алтора маĭ марĭ, îĭ скȣінŭ образȣ шi хаінеле? Asemenea скȣінŭ еĭ шi пе алтареле tемплелорŭ лорŭ, dрепtŭ венераціȣне. Кȣмŭ se міра ȣnŭ кiнезŭ кîndŭ въdе ла ноĭ, къ ноĭ презентъмŭ diaволȣ zȣгръвitŭ негрȣ, не кînd еĭ zȣгръвескŭ diaволȣ, албŭ! «Че кȣріosŭ» zічеа ȣnŭ afrікanŭ de ла Feszanŭ, „sîntŭ Еȣропеенi че fакŭ fерестріле каселорŭ лорŭ, în патрȣ колцȣрі шi нȣ ле fакŭ în tрiȣнгiȣрі ка ноĭ!» Dаръ кîndŭ ноĭ ведемŭ Beduini în Afріка îмбръкîndȣ-se în бланe ла о кълдȣръ арzъtоаре, saȣ пе Алгіріанŭ къ iea баia калdъ în zілеле арzъtоаре але вереĭ sале ка съ se апере de кълдȣръ шi кîndŭ атȣнчĭ не міръмŭ de ачесте обічеiȣрі strеine пентрȣ ноĭ, sîntемŭ оаре маĭ біне? Ла ноĭ кîndŭ доĭ оаменi iа adio, dрепtŭ semnŭ de амічiціе, 'шi daȣ ȣнȣлŭ алтіа міna, dаръ în Neozеландŭ, амічĭ кîndŭ 'шi iа zioa бȣнъ, se цinŭ ȣнȣлŭ не алтȣлŭ de nasŭ. În окчідентŭ віне se пресінте наintea ȣнȣĭ омŭ маре кȣ пічіоареле гоале saȣ în чіорапĭ шi кȣ капȣ nedesкоперitŭ, нȣе біне въzȣtŭ; не кîndŭ în оріентȣ, чере etiкеta шi церемоніа ка fieшĭ-чіне съ se презінте наintea сȣперіорілорŭ съĭ кȣ пічіоареле гоале (фъръ чiзме) шi кȣ капȣ акоперitŭ; чіне desкопере капȣ наintea ȣнȣĭ маі маре, есте аколо nedensitŭ.

Este ȣnŭ попȣлŭ în India, каре аре обічеiȣлŭ, ка копiĭ съ мъніче корпȣлŭ пърінцiлорŭ лорŭ, dȣпе moapte; ла еĭ ачеаsta есте прівіте ка ȣnŭ актŭ de пietate; къчĭ еĭ zікŭ: ȣnde поате съ аibъ корпȣлŭ пърінцiлорŭ, ȣnŭ мормінтŭ маĭ побілŭ de кîtŭ în корпȣлŭ копiілорŭ лорŭ?— Че арŭ zічеа ȣnŭ Еȣропеанŭ ла ast-felŭ de арґȣментŭ?

Dаръ нȣ нȣмаĭ în обічеiȣріле оаменiлорŭ, чі шi în Natȣръ, гъsimŭ къ ачееа каре есте бȣн пентрȣ о fiinцъ, есте контраріе натȣреĭ алтіа. Пентрȣ naviratорĭ ка шi пентрȣ neшtiĭ каріĭ плȣтескŭ не сȣпрафаца апеĭ, о favoравілŭ кîndŭ вîнtȣлŭ îĭ sȣflъ în spinаре; не кîndŭ пасереа sвоаръ маĭ ȣшорŭ кîndŭ аре вîнtŭ în faцъ! Чеа маĭ маре парте din пасері întребȣінцезŭ арініле лор пентрȣ zборŭ; dаръ strȣцȣлŭ ле întребȣінцеазъ ка пînza катартелорŭ ȣнеĭ коръбiĭ ка съ поатъ fȣцi маĭ кȣрîndŭ; не кîndŭ пасереа Pinguin, о пасере de маре, ле întребȣінцеазъ dрепtŭ нотътоаре ка пeшtiĭ, шi о spецъ de рiскъ din інsȣла Falklandŭ, întребȣінцеазъ арініле sале dрепtŭ кîрмъ. Маĭ toate мамiferеле (animале портътоаре de цiце) ȣмблȣ не жосŭ, нȣмаĭ лiлiечĭ каре sîntŭ шi еĭ мамiferе, zборŭ; toцĭ neшtiĭ notŭ, не кîndŭ шtȣка zбоpътоаре (esox esocetus) zбоаръ; asemenea toцĭ neшtі sîntŭ мȣцĭ, нȣмаĭ ȣnŭ felŭ de neшtе (trigla) scoate ȣnŭ гласŭ гросŭ кîndŭ se некъжеште. Ȣнiĭ din neшtĭ аŭ капрічiŭ d'a faче къльtоріĭ лȣнцĭ не ȣскатŭ; în ачесте dрȣмȣрĭ, neшtiĭ se агацъ шi se sȣie не арборiĭ чеĭ маĭ налцĭ. Че spектакȣлŭ кȣріosŭ, neшtiĭ віĭ цiindȣ-se ка прівіrъtоареа, не вîрfȣріле арборiлорŭ! Маĭ tȣtȣлорŭ animалелорŭ, натȣра ле а веселitŭ кȣ simцȣлŭ ведереĭ, însъ sîntŭ ȣнеле къроpa еа а refȣzatŭ ачеастъ fерічере iменсъ; s. e. гъsimŭ о мȣлцiме de animале каре наскŭ орбі шi ремінŭ аша în toатъ вieaцa лорŭ (s. e. ȣнiле din реntiлiĭ, saȣ шопîрла); алцiĭ

naskȣ орвї ші пе ȣрmъ кіштігȣ fakȣltatea ведереї (s. e. кїїнеле, маї toate пасеріле кіntъtoape); іарȣ алції naskȣ кȣ окії, въdȣ în tinepeцea лорȣ ші пе ȣрmъ se орвеskȣ (s. e. ȣniї din рачї, din пештї ші din карабȣшї.)

În џенере, нȣmaї animaлеле mamifepe naskȣ пȣї віï, пе kîndȣ челе-л-алте depȣnȣ оȣе; însъ ші aічї natȣpa a арътatȣ о капрічіе fъkîndȣ о esчenцiȣne. Аша ведемȣ къ întpe пештї, нȣmaї пештеле *pekinȣ*, челȣ маї tepiвілȣ dintpe пештї, наште пȣії віï; întpe penтіліï, нȣmaї шарпеле віперȣ (viperus berus) наште пȣії віï, dapȣ întpe insekte sîntȣ нȣmaї ȣнеле din mȣшte каре naskȣ пȣії віï; dapȣ ші întpe skoїчї, este, dpentȣ kaпрічіȣлȣ natȣpeї, о sneцъ (paludina vivipara) каре наште пȣії віï.— În џенере, animaлеле портȣ ȣрекіле лорȣ пе капȣ, ка ші оmȣл; dapȣ греіpеле, dpentȣ kaпрічіе, ле аре пе пічіоаре. În џенере, animaлеле kîndȣ воеskȣ sъ adoapmъ, se кȣлкȣ saȣ шedȣ жosȣ; dapȣ ȣнеле пасері ші папагалȣ dpentȣ капрічіе, kîndȣ воеште sъ adoapmъ, se spînzȣpъ кȣ чіокȣлȣ sъȣ ші аша doapme.

Dapȣ în регнȣлȣ веџеtaлȣ поate къ нȣе аша? Нічї de кȣmȣ! Din kontpa ші аколо гъsimȣ esчenцiȣne ші капрічіе; ші аколо лȣmea este kîte odatъ пе dosȣ. Аша s. e. маї toate планtеле staȣ кȣ ръdъчіnеле лорȣ în пъmîntȣ, dapȣ ȣнеле sîntȣ параzite, se нȣtpeskȣ пе kosтȣлȣ алtора ші вагȣ ръdъчіnеле лорȣ în кopпȣлȣ алtора планte, ва înкъ este în Kina о планtъ нȣmitъ aepoasъ (Aërides) каре stъ ліберъ în aepȣ fъръ нічї о spіжinіpe, паркъ este alîpnatъ întpe чepȣ ші пъmîntȣ. Dapȣ капрічіїле челе маї вizape ле гъsimȣ ла џенȣлȣ планtелорȣ нȣmitȣ *Orchidée*; аколо natopa a fъкȣtȣ fлоape каре seamъnъ кȣ feлȣpimї de insekte, пасері ші алte обіekte, о fлоape кеарȣ (Cypripedium venustum) seamъnъ кȣ nantofiї de dame, кȣ панглічіле sале!

Dapȣ ші кеарȣ пъmîntȣлȣ nostpȣ însȣшї, нȣ este ші елȣ плінȣ de капрічіȣ? Нȣ este елȣ dpentȣ пentpȣ ȣniї ші пentpȣ алції о лȣme пе dosȣ? Kîndȣ noї не skȣлъmȣ dimineaцa, antipoziї ноштpiї se кȣлкȣ; kîndȣ ла noї este mezȣлȣ zілеї, este ла еї mezȣлȣ нопції; kîndȣ челевръmȣ noї sosipea прімъвереї, se прегъteskȣ еї пentpȣ înчепȣtȣлȣ toamneї. Ла noї pîndȣpeлеле вesteskȣ прімъвара, dapȣ în Sіверia, штііції чіне о вesteште? *Чioapa* este вestitopȣлȣ прімъвереї! Kîndȣ не ȣitъmȣ пе глобȣ ла antipoziї ноштpi, ведемȣ къ еї staȣ кътpe noї кȣ пічіоареле лорȣ, прін ȣрmape ні se паре къ еї staȣ ші ȣmблъ кȣ пічіоареле în sȣs ші капȣ în жosȣ. «Че лȣme пе dosȣ!» Stpігъmȣ noї кȣ esклаmape; dapȣ ȣitъmȣ къ ші antinoziї ноштpiї ȣitîndȣ-se ла noї, о sъ stpiцe ші еї „че лȣme пе dosȣ, Еȣропееnї ȣmблъ кȣ пічіоареле în sȣsȣ ші кȣ капȣ în жosȣ! Че лȣme пе dosȣ este ачeasta, Еȣропа вestitъ!»

Dapȣ ші simцȣpiле noastpe sîntȣ плine de kontpadikцiȣnї ші de капрічії. Kîndȣ amȣ mînkatȣ mȣлte лȣкpȣpї dȣлчї, simцimȣ ȣnȣ гȣstȣ акpȣ în гȣpъ; kîndȣ ешimȣ dintp'o ваіе калdъ, simцimȣ ръчеалъ, пе kîndȣ ешindȣ dintp'o ваіе рече, simцimȣ кълdȣpъ. Апої iatъ ȣnȣ лȣкpȣ маї кȣpiosȣ! Fizioлоџistiї штiȣ къ окії ноштpiї въdȣ лȣmea totȣ-d'aȣna întoapse, adeкъ în окії ноштpiї se desemneazъ imaџiniле обіekteлорȣ лȣmeї totȣ-d'aȣna întoapsъ, кȣ капȣ жosȣ ші пічіоареле sȣsȣ. Eatъ къ în окії ноштpiї лȣmea este totȣ-d'aȣna пе dosȣ!

Întp'adeвъpȣ, toatъ лȣmea este пе dosȣ; este плінъ de kontpazічере ші капрічіе; dapȣ капрічіȣлȣ челȣ маї mape este къ fie-каре din noї 'ші imaџinъ къ нȣmaї елȣ stъ dpentȣ ші чеїлалції пе dosȣ; къ noї кpedemȣ къ нȣmaї ачееа че fачеmȣ noї е віne ші плъкȣtȣ, пе kîndȣ обічеіȣpiле алtора sîntȣ pеле ші pidikȣле; нȣmaї ачееа каре кpedemȣ noї este adeвъpatȣ, пе kîndȣ кpedinцa алtора este minчiȣnъ гоалъ. Eatъ izвopȣлȣ intoлеpанцеї în kestiȣnї de aptъ, de політікъ ші релiџie! Eatъ кȣmȣ oameni прin eroismȣлȣ лорȣ, аȣ ажȣnsȣ ла о ведере stpimtъ ші ла о mikpoinimie desoлаntъ. Eatъ pezȣлtatȣлȣ tpistȣ ла каре amȣ ажȣnsȣ în anaлiza noastpъ a espesiȣneї волгаре къ «лȣmea е пе dosȣ.»

Cedre din Livanŭ.

Sîntȣ̆ плante каре аȣ̆ о челебрitate istopікъ, къчї нȣ нȣмаї къ se distinгȣ̆ прinтр'о фрȣмȣсеце саȣ̆ мъріме deoseбітъ, чі шi прin mapea сȣвенipe istopікъ че se рапортъ ла esistenца лорȣ̆. Asemenea плante sîntȣ̆ арборї чедрі (бразї) каре крескȣ̆ пе мȣнтеле лȣї Лiванȣ̆ în Палестina (везї фігȣра).

Съ ворбімȣ̆ întîiȣ̆ деспре ачещїї чедрі în рапортȣлȣ̆ istopieї натȣрале.

Arborul Cedru din Livan (Pinus Cedrus L.; Cédre de Livan) este ȣнȣ̆ арборȣ̆ din ачеia каре даȣ̆ ръшинъ, челебраці în toатъ antikȣitatea прin рарітатеe, фрȣмȣсеца шi некорȣптiбіlitatea лемнȣлȣї съȣ̆; патріеa sa este ȣнȣ̆ платоȣ̆ рідікатȣ̆, афлîндȣ-се între вîрфȣріле челе маї марї але мȣнцілорȣ̆ Лiванȣлȣї în Palestina.

Трȣнкіȣлȣ̆ съȣ̆ н'аре о мъріме преа însemnatъ, дарȣ̆ totȣ̆ портȣлȣ̆ ачестȣї арборȣ̆ este чева нобілȣ̆ шi мажестосȣ̆. Din трȣнкіȣлȣ̆ ачестia, есȣ̆ кръчї гроase шi сȣперве ла ведере; fiindȣ̆ къ se întinde фоарте денарте шi îмпърцiндȣ-се întр'о мȣлціме де рамȣрї орізонtale totȣ̆-d'aȣна верзї, формезȣ̆ прin ачесте disпозіцiȣні, паркъ о кîмпї верде, neînтерȣптъ; дарȣ̆ кȣ кънътîiле лорȣ̆, ачесте рамȣре s'anлекȣ̆ în жосȣ̆ шi факȣ̆ ast-фелȣ̆ ка ȣнȣ̆ кортȣ̆ ȣмбрітȣ̆, în mizлокȣлȣ̆ кърȣia, stъ трȣнкіȣлȣ̆ сȣпербȣ̆. Дарȣ̆ фоіле ачестȣї арборȣ̆ sîntȣ̆ аче мічї аскȣціте, каре нȣ кадȣ̆ нічї одатъ шi sîntȣ̆ ашезате în форма де fasчікȣлї саȣ̆ легътȣрї, din каре ȣна акопере пе алта. Дарȣ̆ фрȣкте презintъ конȣрї шічї потȣнде шi дрепте, а кърȣia вîрфȣ̆ este діріцеатȣ̆ totȣ̆-d'aȣна кътре черȣ̆. Еле купріндȣ̆ totȣ̆-d'a-ȣна семінце лȣнції; фie-каре dintр'însеле este бъгатъ întр'ȣн simбȣре колцатȣ̆.

Botanisti аȣ̆ класатȣ̆ ачестȣ̆ арборȣ̆ în фамiliea ачелорȣ̆ мȣлції Conifera (портътoаре де фрȣкте коніче шi фрȣнзе ка аціле); дарȣ̆ în рапортȣлȣ̆ ценȣлȣї, ȣнiї din Botanisti, îлȣ̆ класеазъ între моліфії, алцiї între енȣперї шi алцiї între бразї.

Мȣлції воіаціорї аȣ̆ възȣтȣ̆ în локȣлȣ̆ лорȣ̆ чедрі din Лiванȣ̆ шi аȣ̆ ворбітȣ̆ de dînшiї. Rawolf zічe, къ în воіацiȣлȣ̆ лȣї de ла 1574, a гъsitȣ̆ пе мȣнтеле Лiванȣ̆, din toцї ачещї чедрі аша de вестіцї în antikȣitate, нȣмаї 26 чедре марї шi н'а възȣтȣ̆ аколо алцї tinерї, каре арȣ̆ пȣтеа кȣ timпȣ̆ съ'ї рамплaseze. În timпȣлȣ̆ лȣї Maundrele, адекъ nainte 150 de anї апроапе, ачестȣ̆ нȣмерȣ̆ ера редȣсȣ̆ ла 16; între ачещtiea ераȣ̆ ȣнiї attцї de марї în кîtȣ̆ трȣнкіȣлȣ̆ лорȣ̆ авеа о чіркȣмферінцъ de 36 пічioaре шi a кърора рамȣрї акопераȣ̆ ȣнȣ̆ spaцiȣ̆ de 111 пічioаре în diametрȣ. Ла о înълціме de 15 пічioаре песте пъмîнтȣ̆, fiешї-каре dintре ачещtї арборї se îмпърцеа în чінчї рамȣрї орізонtale аша de гроасе, în кîtȣ̆ fieшi-каре рамȣръ пȣтеа fiгȣра ка ȣнȣ̆ арборȣ̆ маре. Дȣпе воіаціорiї модернї, аȣ̆ ръмасȣ̆ акȣмȣ̆ пе мȣнтеле Лiван *нȣмаї чінчї чедрі* din чеї antічї; însъ о традиціȣне попȣларъ resпîndітъ în toатъ Палестina, претinde, къ ачесте чінчї чедрі datеазъ înкъ din timпȣлȣ̆ лȣї Соломонȣ̆ шi къ din конфрацiї лорȣ̆, ачестȣ̆ реце а клъдітȣ̆ templȣлȣ̆ лȣї Iehova în Ierusalimȣ̆, атîtȣ̆ de челебрȣ în лȣмеа antікъ, каре, прекȣмȣ̆ se щiе, ера клъдітȣ̆ о міе de anї nainte de Христосȣ̆. Прin ȣрмаре ачещtї чінчї чедрі марї, каре esistъ акȣмȣ̆ în Лiванȣ̆ (везї фігȣра) требȣе челȣ̆ пȣцінȣ̆ съ аїбъ о вîрстъ de треї мії de anї!

Дȣпе воіаціорȣлȣ̆ *Pocock*, ачеастъ челебръ пъдȣре de чедрі, окȣпа о вале есросъ кътре Nord-estȣ̆, авîндȣ̆ о чінконферінцъ нȣмаї d'о мілъ. Este ȣнȣ̆ лȣкрȣ фоарте кȣріосȣ̆ къ tokmaї în ачестȣ̆ локȣ̆ каре а продȣсȣ̆ nainte мії de anї ачещtї чедрі гігантічї, н'а маї крескȣтȣ̆ нъ ȣрмъ алцiї маї tinерї, пе кîndȣ̆ în алте локȣрї ȣnde s'a транспортатȣ̆ семінце d'ачестї арборї, аȣ̆ resшитȣ̆ фоарте біне; s. e. în Англіеa se афлъ în мȣлте локȣрї чедрі провенindȣ̆ din семінца ачелора din Лiванȣ̆. Дарȣ̆ челебрȣлȣ̆ Botanistȣ̆ Bernard de Iussieu a адȣсȣ̆ în анȣлȣ̆ 1734, семінце de ачещtї арборї din Англіеa ла Парисȣ̆ шi ле а семънатȣ̆ în гръдіна плантелорȣ̆, d'aколо (jardin des plantes). Акȣмȣ̆ дȣпе 123 de anї, ачестȣ̆ арборȣ̆ а devenitȣ̆ мажестосȣ̆ шi трȣнкіȣлȣ̆ съȣ̆ аре жосȣ̆ лîнгъ пъмîнтȣ̆, о чірконферінцъ апроапе 14 пічioаре; аша дарȣ̆ ачестȣ̆ фрȣмосȣ̆ арборȣ̆ креще репеде адекъ 5 ½ лінiї în гросіме пе анȣ̆.

Чedpi peȣшeskȣ în tepimȣpĭ netpoase, nisi-poase шi ѕлабе; крешtepea лор e pepede; dapȣ лemnȣлȣ лор este чeлȣ maĭ бȣnȣ, kape esistъ pentpȣ konstpȣkцiȣne. Чedpȣлȣ pabdъ skimбъpiлe temnepatȣpeĭ, kpeшte în miжлokȣлȣ zenezeĭ шi kîndȣ'e kpeskȣtȣ, nȣĭ nasъ de fpigȣ; nȣmaĭ kîndȣ este tînъpȣ, tpeбȣe sъ fie пъzitȣ de цepȣ. O mȣлцime de чedpi tinepĭ плantaцĭ în Fpanцa, aȣ nepitȣ în iapna pigȣpoasъ de лa 1789.

Înmȣлцipea чedpiлopȣ se face npin semînцa лopȣ, adekъ seamъnъ în пъmîntȣ ȣna din гpъȣnцeлe kape лe skotȣ din konȣлȣ (fpȣktȣлȣ) sъȣ, aчeste semînцe sîntȣ бъгate în oaлe kape tpeбȣe пъzite de apsȣpa soapeлȣĭ ka шi de ȣmezeaлa плoiĭ; ne ȣpmъ лe deoseбeskȣ пȣindȣлe nȣmaĭ kîte ȣna întp'o oaлъ, kape o пȣne лa ȣmбpъ. Aшa tpeбȣe kȣлtivaцĭ лa noĭ în Eȣpona чeĭ d'întîiȣ tpeĭ anĭ aĭ esistinцeĭ лopȣ dapȣ ne ȣpmъ noate sъ'ĭ пȣie în гpъdinĭ opdinape.

Лemnȣлȣ чedpȣлȣĭ e poшiopȣ, ape o odoape плъkȣtъ kape npovine d'o peшinъ kape kȣpцe

Чedpi din Лiбanȣ (Cedres de Livan, Pinus Cedrus L.)

din tpȣnkiȣлȣ sъȣ, лemnȣлȣ лȣĭ este nekopȣntiбiлȣ (nȣ sъ stpikъ.) Odoapea sa seamъnъ чeva kȣ aчeea a бpadȣлȣĭ. Se шtie kъ kлъdipiлe mipakȣлoase din лȣmea antikъ, adekъ temплȣлȣ din Ierusalim шi din Ephese, epaȣ fъkȣte de лemne de чedpi; dapȣ o naptikȣлapitate este лa aчestȣ лemnȣ, kъ nȣ tpeбȣe sъ'лȣ бatъ kȣ kȣie; kъчĭ kȣ timnȣ sъ stpînцe шi kȣieлe kadȣ, de aчeea лa konstpȣkцiȣnea de лemne de чedpȣ, tpeбȣe întpeбȣinцate kȣie keapȣ d'aчestȣ лemnȣ.

Eatъ noцiȣniлe шtiinцifiчe чe se panopta лa чedpȣ din Лiбanȣ din пȣnktȣлȣ de bedepea aлȣ istopieĭ natȣpaлe. Dapȣ шi în пȣnktȣлȣ de bedepe aлȣ fiлosofieĭ шi aлȣ mopaлeĭ, esistenцa aчestopȣ пȣцinĭ чedpi pъmaшĭ în лiбanȣ, esчitъ în noĭ niшte ideĭ pemapkaбiлe.

Întp'adeвъpȣ, din toatъ enoka antikъ a noпȣлȣлȣĭ Ispaeлȣ, a pъmasȣ în Пaлestina dpentȣ sȣvenipȣ neвïtatȣ, чinчĭ чedpi din Лiбanȣ. Asemenea bedemȣ kъ din toatъ enoka a Eцinцeniлopȣ antiчĭ, atita de бoгatъ în onepe mapĭ, a pъmasȣ nȣmaĭ чinчĭ, шease kлъdipĭ гigantiчe пȣ-

mite piramide каре s'a лȣnlatŭ кȣ miĭ de anĭ. Dapŭ în Америкъ ера ȣнŭ попȣлŭ indianŭ че аŭ локȣitŭ ȣнеле din insȣлеле Караiбе; aчestŭ попȣлŭ s'a stinsŭ кȣ totȣлŭ, este акȣмŭ апроапе доъ-зȣte de anĭ, шi a лъsatŭ нȣмаĭ ȣнŭ сȣвенiр, dapŭ ȣнŭ сȣвенiрŭ кȣрiosŭ, asta este ȣнŭ корбȣ. Amŭ възȣtŭ aчestŭ корбȣ, ziче Humbold. Amŭ fostŭ прinsŭ d'o simцipe bizapъ възîndŭ, къ d'ȣн попȣлŭ întperŭ н'a ръmasŭ întp'ȣнŭ локŭ, de kîtŭ о пasepe, ȣн корбŭ каре а тръitŭ кȣ елŭ, каре тръеште înкъ акȣмŭ, каре шade акȣмŭ аколо апроапе доъ-зȣte de anĭ, невpîndŭ съ пъръseaskъ локȣлŭ, паркъ este цeniȣлŭ aчestȣĭ попȣлŭ, каре шade sinгȣрŭ tpistŭ плîнгîndŭ пе рȣiнеле попȣлȣĭ съ, ка Profetul Ieremiea пе рȣiнеле din Ierusalim. Оаре ȣнде este о imaцinъ maĭ întpistъtoape, maĭ палпабiле, къ esistenцa noastpъ е тpeкътoape, esistenцa noastpъ indiвiдȣалъ ка шi а попȣлiлорŭ, de kîtŭ aчeste пȣцine обiекte pemase дȣле попȣлiĭ компȣшĭ de miлioane de indiвiде omeneшtĭ, пътрȣншĭ de atîtea пasiȣнĭ шi богаtĭ în atîtea акцiȣнĭ! Вieaцa ȣнȣĭ омŭ indiвiдȣалŭ este ȣнŭ очеанŭ de гîндȣрĭ, dopiнцe шi пasiȣнĭ; вieaцa ȣнȣĭ попоръ de oameнĭ penpezintъ нenȣmepoase asemenea очеане de idee шi de акцiȣнĭ. Dapŭ inflȣinцa mimiчitoape a timпȣлȣĭ asȣпра fiiлорŭ пъmîntȣлȣĭ este atîta de tape, în kîtŭ în кȣрsȣлŭ sекȣлiлорŭ ȣзȣкъ кеаръ шi aчeste очеане imense. Saturnulŭ din Mitoлoцie (timпȣлŭ) каре тъпiнкъ fii sȣĭ пpoпpiĭ, este atîtŭ de mîнкъчiosŭ, în kîtŭ нȣ ръmîne nimikŭ дȣпе ȣрma лȣĭ. Totŭ че ръmîne de atîta вieaцъ, sîntŭ niште рȣiне de netpi, о пasepe каре, de шi тръеште sȣte de anĭ, totŭ ва mȣpi; saŭ kîцi-ва арборĭ kîtŭ sîntŭ de гiгантiчĭ шi de sекȣларĭ аръ fi, totŭ se ворŭ nimiчi. Sic transit gloria mundi (аша тpeче глорiеа лȣmeĭ.)

Dapŭ пе d'алtъ парte, дакъ не imaцinъmŭ ла kîte evenemente istopiче aчeste рȣiне шi aчeштĭ чedpi а asistatŭ, atȣнчĭ aчeste fiiнцe inanimate kîштiгъ în окiĭ ноштpiĭ intepesȣлŭ челŭ maĭ mape; паркъ deвinŭ istopiorpafi чеĭ maĭ елокȣенцi, паркъ не fpȣнtеа лорŭ е skpisŭ în лitepe nedestpȣktiбiле totŭ imensȣлŭ тpeкȣtŭ, каре sепаре епока наштереĭ лорŭ, de епока noastpъ. Ast-fелŭ, чеĭ чiнчĭ чedpi пе mȣнцiĭ Лiванȣлȣĭ, каре staŭ аколо din timпȣлŭ лȣĭ Solomonŭ, sîntŭ пentpȣ noĭ oameni în цenepe, каре венеръm antiкȣitatea, обiекte d'o mape кȣpiositate; пentpȣ натȣралiстŭ sîntŭ ȣнŭ fenomenŭ натȣралŭ d'ȣн opdinŭ sȣпеpiopŭ. Dapŭ пentpȣ Ispaeлitŭ sîntŭ обiекte sакpe; къчĭ iĭ adȣк aminte лȣĭ шi лȣmeĭ къ а авȣt шi елŭ odatъ о царъ, ȣнŭ peцe, о капiталъ, ȣнŭ челебpȣ temпlȣ, о вieaцъ полiтiкъ шi о istopie нацiоналъ foapte pemapкабiлъ.

Кокошȣлŭ шi гъiна.

II.

О съ ворбimŭ акȣmŭ în ȣрmъtoapeле артiколе, кȣmŭ тpeбȣе съ se цie шi съ креаскъ гъiniле în кȣpte кȣ folosŭ.

Fpiгȣлŭ este въtъmъtopŭ гъiнелорŭ; елŭ fаче къ denȣне maĭ пȣцine оае saŭ къ înчeteazъ кȣ totȣлŭ.

Dapŭ шi о кълдȣръ mape ле slъбеште; лipsipea de апъ ле пpodȣче о пatimъ нȣmitъ «pépie,» о пatimъ înflamъtoape (кȣ аprindepea sънцелȣĭ) шi кȣ konstiпaцiȣнĭ; аерȣлŭ ȣmedŭ ле дъ pеȣmatismȣлŭ (дȣpepea oaseлорŭ), аноĭ ȣнŭ аерŭ некȣpatŭ înкаркаtŭ кȣ odoape пenлъкȣtъ, ле пpodȣче о slъбiчiȣне, нȣ кpeskŭ шi карпеа лорŭ нȣе бȣнъ de mîнкаре. Аша dapŭ е învedepatŭ kîtŭ de тpeбȣinчioasъ este алецерea ȣнȣĭ локŭ sънъtosŭ, komodŭ шi кȣpatŭ пentpȣ pеȣшipea кpeштepeĭ гъiнелорŭ. De aчeea котецȣлŭ гъiнелорŭ тpeбȣе съ fie пpoteцatŭ iapna în контра fpiгȣлȣĭ, вара în контра кълдȣpeĭ; нȣ stpiкъ nimikŭ къ гъiniле съ fie stpînse întp'însȣлŭ, maĭ кȣ seamъ iapna, къчĭ stpînsȣpa лорŭ ле комȣнiкъ о dopiнцъ maĭ mape къ съ denȣie оае. Котецȣлŭ гъiniлорŭ тpeбȣе пȣsŭ ла о înълцime de ȣнȣ шi доъ пiчioape din пъmîntŭ, съ stea лiберŭ ка съ нȣ поатъ intpa аколо пiчĭ dixopŭ, пiчĭ шоболанĭ ш. ч. л. În котецȣлŭ гъiniлорŭ тpeбȣе съ se цie нȣmaĭ кокошi шi гъiнеле, dapŭ пiчĭ о алtъ пasepe; къчĭ, de шi

гъiniле neste zi se цinȣ împreȣnъ кȣ alte пъsepĭ în кȣpte, dapȣ noaptea еле нȣ sȣfepe съ doapmъ нȣmaĭ кȣ aĭ лорȣ, кeapȣ шi sovietatea клапонiлорȣ нȣ ле este плъкȣtъ; къчĭ кокошiĭ ле mепрiзъ, dapȣ гъiнеле se пекъжеskȣ кiндȣ кавtъ ȣнȣ кокошȣ шi гъseskȣ ȣнȣ епȣкȣ.

Гъiнеле, de шi sîntȣ foapte sпepiate, къчĭ opĭ-кapе animалȣ stpеinȣ ле sпepie; însъ кȣ oamenĭ din кȣpte se obiчnȣeskȣ кȣpîndȣ, npiimeskȣ mînкape fъpъ sfiaлъ din mîna omȣлȣĭ, îndpъzneskȣ кeapȣ съ se пȣie пе masa лîнгъ dînsȣлȣ daкъ леapȣ sȣfepi. Еле sîntȣ foapte fideле казeĭ кapе ле кpеште, шi нȣ se denъpteazъ de dînsa; de aчеea кîndȣ întîлneште чine-ва o гъinъ ȣmблîndȣ singȣpatiкъ пе кîmпȣ, poate съ fie sigȣpȣ къ împpeцiȣpȣлȣ aчеstȣĭ локȣ tpебȣе съ se afле o локȣinцъ omeneaskъ.

Omȣлȣ кapе ape asȣnpъĭ în кasъ sapчina îngpijipeĭ гъinilopȣ, tpeбȣe съ каȣte ка съ кîmtiцe konfiinцa лорȣ, съ se amestiчe întpe dînseле, съ нotoлeaskъ чepтiле лорȣ, se deoseбeaskъ кapе sîntȣ d'o fipe maĭ блîndъ шi кapе d'o fipe peа. În цeнepe, npin бine-voinцъ faчe чine-ва edȣкaцiȣnea гъiнеЛорȣ, ка шi a oamenilopȣ.

Пȣiĭ de гъinъ чеĭ tinepĭ нȣ tpeбȣe нȣmaĭ ziоa împpeȣnъ кȣ пȣiĭ чеĭ бътpînĭ, шi нȣmaĭ noaptea noate съ doapmъ împpeȣnъ; asemenea кîndȣ пȣne чine-ва ȣнȣ кокошȣ нoȣ întp'o кȣpte ȣnde sîntȣ кокошĭ шi гъinĭ, tpeбȣe съ'л npoteцe кîte-ва zиле în kontpa ataкȣлȣĭ, tokmaĭ dȣпе кîte-ва zиле кîndȣ кокошiĭ чеĭ векĭ s'aȣ obiчnȣitȣ кȣ чеЛȣ нoȣ, înчeпȣ съ'лȣ peкȣnoaskъ ка eгaлȣлȣ лорȣ шi îлȣ sȣfepe; anoĭ tokmaĭ atȣnчĭ шi гъiniле îлȣ peкȣnoskȣ ка npotektopȣлȣ лорȣ.

Кîte odatъ гъiнеле нȣ вopȣ съ denȣie oae, atȣnчĭ tpeбȣe ка слȣга съ пȣie opĭ o бȣкъцiкъ de ȣtȣpoiȣ saȣ de sape în naptea кopnȣлȣĭ de ȣnde esȣ oȣe, aчeasta ле ва esчita лa aчestȣ aktȣ intepesantȣ алȣ вieцеĭ лорȣ.

Asemenea tpeбȣe îngpijitopȣлȣ гъiнеЛорȣ съ шtie челе ȣpmъtoape:

O гъinъ кapе denȣne oȣe, нȣ tpeбȣe съ mъnînчe боабе de stpȣгȣpĭ кapе nonpeskȣ denȣnepea oȣeлорȣ.—

Гъiniле кapе aȣ ȣpdinape, tpeбȣe съ npiimeaskъ нȣtpeцȣpĭ ȣskate, къчĭ челе ȣmide ле npodȣчe ȣpdinape.

Din kontpa, пentpȣ гъiнеле кapе aȣ konstiпaцiȣnĭ (infpaksiȣ), e бine съ npiimeaskъ лъптȣчĭ шi пepe saȣ npasȣ.

ГъiнеЛорȣ кapе aȣ pîie, tpeбȣe datȣ лeгȣmĭ tъiate шi amestekate кȣ tъpîцe feaptъ în anъ.

Кîndȣ oaeле гъiнеЛорȣ aȣ o коажъ moaле, e semnȣ ка aȣ disnoziцie ка съ se îngpaшe, atȣnчĭ tpeбȣe съ ле împȣцineze nopцiea лорȣ; e бine atȣnчĭ съ пȣie пȣлбepe de tiбiшipȣ în ana лорȣ шi съ пȣie пȣлбepe de къpъmidъ în mînкapea лорȣ. Коажа oȣeлорȣ ва deвeni tape кȣmȣ se kade.

Mȣrdaлъ amapъ sîntȣ otpaвъ пentpȣ гъinĭ.

În panoptȣлȣ кокошȣлȣĭ de пpъsiлъ oбsepвъmȣ челе ȣpmъtoape:

Ȣn кокошȣ e d'ажȣnsȣ пentpȣ 15 шi кeapȣ 20 de гъinĭ, къчĭ кокошȣлȣ este în stape a da întp'o zi 50 de opĭ semne de вoinichiea sa; dap maĭ кȣ seamъ dimineaцa este opa sa npefepatъ, пentpȣ пetpeчepiле d'amopȣ. Atȣnчĭ елȣ easъ чеЛȣ d'întîiȣ din koteцȣ шi пе ȣpmъ se пȣne naintea ȣшeĭ шi oбsepвeazъ гъiнеле кȣmȣ esȣ ȣna dȣпе alta, napкъ se rîndeште кapе dintp'însеле este maĭ demnъ d'amopȣлȣ съȣ. Пе ȣpmъ se apȣнкъ în mizлокȣлȣ лорȣ кȣ okiĭ apпinшi шi napкъ нȣ s'a xotъpîtȣ înкъ пе кapе se aлeaгъ; însъ neste кîte-ва momente, saлȣteazъ пе ȣna dintp'însеле кȣ apiniле sале, se înвipteште împpeцiȣpȣлȣ eĭ, o шi кeamъ кȣ o вoчe плinъ de dpaгoste; dȣпе aчeste întpodȣкцiȣnĭ, aktȣлȣ fiнaлȣ deвine o faptъ akomплitъ.

Altъ datъ, кокошȣлȣ ȣmблъ în кȣpte къȣtîndȣ dȣпе вp'ȣнȣ гъȣnte. Кîndȣ a deskonepitȣ, кeamъ гъiнеле sале; aчеea кapе este aкȣmȣ în faвopȣ, вine чеa d'întîia шi se пȣne лîнгъ dînsȣлȣ. Кокошȣлȣ ia aкȣmȣ гъȣnteле кȣ чiокȣлȣ съȣ, îлȣ пȣне naintea eĭ шi o invitъ în modȣлȣ чеЛȣ maĭ галантȣ шi afektosȣ, ка съ mъnînче d'aчеstȣ гъȣnte; ea npiimeште aчeastъ invitaцie, dapȣ пе кîndȣ ea înгite гъȣnteле, mișeлȣлȣ de кокошȣ ш'a лȣatȣ ръsплъtipea лȣĭ.

Кокошȣлȣ înчeпе съ faкъ кȣpte гъiнеЛорȣ лa вîpsta de tpeĭ лȣnĭ; елȣ pemîne кȣptisanȣ кȣ фoлosȣ нȣmaĭ tpeĭ anĭ, de шi елȣ noate съ ажȣнгъ лa o вîpstъ de zeчe anĭ. Sîntȣ ȣnеле sпeцe de кокошȣ foapte mapĭ, лa кapе faкȣлtatea penpodȣкцiȣneĭ înчeпе maĭ tîpziȣ dapȣ шi înчeteazъ maĭ tîpsiȣ. Кîndȣ кокошȣлȣ s'a îmбъtpînitȣ, tpeбȣe къ чеЛȣ maĭ tînъpȣ шi maĭ вoinикȣ din кȣpte съ okȣпe локȣлȣ лȣĭ.

Карактеріле ȣнȣĭ кокошŭ бȣнŭ пенtpȣ пръsілъ, sîntŭ челе ȣрmътoape: tpeбȣe sъ аĭбъ о tаліе бȣнъ, de ші поаte d'о mъріme de mіzлокŭ; tpeбȣe sъ ціе капȣлŭ în sȣsŭ, sъ аĭбъ о ȣітъtȣpъ віе ші animatъ; ȣn глasŭ tape ші netedŭ, чіокȣлŭ skȣptŭ ші грosŭ, креаsta d'о рошеацъ fpȣmoasъ, пелса барбеĭ гроаsъ ші рошitъ біne, ка ші креаsta; пеntȣлŭ ларгŭ, ъріпі fopte, fȣлцiĭ negpiĭ saȣ рошіорĭ, бȣtȣріле mȣskȣлoase, пічіоареле гроаse apmate de пinteni tapĭ ші деџетеле авîndŭ ȣнгiĭ цепене, біne кîрлігацĭ ші skȣрцĭ; tpeбȣe sъ fie iȣte în mішкъріле sале, se каȣte adese-орі, sъ sane maĭ neînчetatŭ пъmîntȣлŭ кȣ пічіоареле sале ка sъ каȣte вepmĭ аколо; tpeбȣe sъ аĭбъ ȣnŭ temnepamentŭ віŭ, sъ fie totŭ-d'aȣna desпȣsŭ sъ se amopeaze, sъ aнepe біne гъінеле sале, sъ ле înвite a mînка ші sъ înгріжеаskъ пеntpȣ dînsеле кȣmŭ se кȣвine ла ȣnŭ галаntŭ amopezatŭ.

Sîntŭ niште кокошĭ каре ле плаче чеptе; еĭ sîntŭ totŭ-d'aȣna жалȣzĭ пе fepічіpea алtopa ші нȣ ласъ în паче пе алцĭ кокошĭ лîнгъ гъінеле лорŭ. Ачештĭ кокошĭ каре snapгŭ каsa алtopa, sîntŭ кȣpîndŭ віndекацĭ din ръȣtatea лорŭ кîndŭ пȣне чіне-ва пічіоареле лорŭ întp'ȣnŭ черкŭ de пеле. Кокошȣлŭ ка ші omȣлŭ este кȣpîndŭ коріџаtŭ din ръȣtatea лȣĭ, кîndŭ simte пічіоареле sале în înкisoape.

Кокошȣлŭ este ȣnŭ animaлŭ foapte кȣpatŭ; елŭ 'шĭ кȣръцъ totŭ-d'aȣna пеніле ші ле stpълȣчеште кȣ чіокȣлŭ sъȣ; елŭ este кокеtŭ ші am-біціosŭ; кîndŭ a кîntatŭ, askȣлтъ dакъ îĭ ръsпȣnde чіне-ва ші кîndŭ aȣde atȣnчĭ пе алtȣлŭ кîntîndŭ, se sілеште sъ кînte maĭ біne ші maĭ tape.

Кокошȣлŭ sълкаtiкŭ este *monoгamŭ* (аре о femeлъ) пе кîndŭ челŭ domesticitŭ este полігamŭ (аре mȣлte femeле) însъ ші елŭ аре dintpe гъінеле кȣрцiĭ, ȣna каре se atашеазъ ла dînsa кȣ чеа maĭ mape пpediлекціȣne ші каре este *mîndpъ* a fi алеаsъ de dînsȣлŭ. Dapŭ, лȣкpȣ кȣpiosŭ, кокошȣлŭ аре гȣstȣлŭ оamenілорŭ, îĭ плаче нȣmaĭ гъіне кȣpeцеле ші tinepe ші нȣ бътpîne.

Ilpin о онерацiȣne каре se нȣmeште алtoipea, а ажȣnsŭ оamenii a face коарне кокошȣлȣĭ, adeкъ taie креаsta ȣнȣĭ кокошŭ пînъ ла кpaniȣ (хіркъ) ші în ачеаstъ panъ багъ о бȣкаtъ de ȣnгіа ȣнеĭ гъінеĭ, пе ȣpmъ ачеаstъ бȣкаtъ алtoitъ, se lineште de креаstъ, se împpeȣnъ кȣ dînsa ші кокошȣлŭ sъ паре паркъ аре коарне. Еаtъ ȣnŭ esemплȣ кȣpiosŭ къ npin алtoipe, пȣtemŭ sъ dъmŭ ȣнȣĭ animaлŭ о fopmъ нȣoъ întocmaĭ ка ла планte.

Комȣнікаціȣнĭ штiinціfiче мічĭ.

Marнetismȣлŭ mîntȣitopȣлŭ віеціĭ.

Sîntŭ niште indȣstpiĭ девеnite foapte nечеsapiĭ пентpȣ omȣлŭ чівілizatŭ. Întpe ачеsteste este ші fавpікаціȣnea ачілорŭ de кȣsȣtŭ. Întp'adeвъpŭ че apŭ fi девеnitŭ *omȣлŭ modepnŭ*, maĭ кȣ seamъ *dama modepnъ*, dакъ n'apŭ esista аче de кȣsȣtŭ ка sъ'ĭ fакъ пеnȣmepoase вestiminte каре комплектȣеskŭ toaлeta еĭ de ла къmаша кȣ орвоtъ, пънъ вestitȣлŭ Малакоfŭ ші чл? Dapŭ dama каре пȣне пе корпȣлŭ еĭ ȣnŭ asemenea вestimîntŭ, ші кеаpŭ кpoitopȣлŭ каре'ĭ коаse, ар штie ка акȣлŭ, instpȣmentȣлŭ sъȣ челŭ maĭ nечеsapiŭ, simбoлȣлŭ глоріеĭ sале, къ ачеstŭ акŭ, zікŭ каȣza *komoditъцеĭ* віецеĭ ла atîta nenȣmepoase fiinце ȣmane; ера totŭ de odatъ каȣza ші ȣнеĭ mopцĭ timпȣpiĭ ші a stipnipeĭ de miĭ de копiĭ ші de fete tinepe, каре аȣ контpівȣitŭ ла fавpікаціȣnea лȣĭ. Кȣчĭ în лoкȣріле ȣnde se fавpічеазъ аче fine (în Англіа) mȣpea пе anŭ de oftікъ în плътȣнĭ mȣлціme de tеле каре шedeaŭ toatъ zioa în аерȣлŭ ȣmплȣtŭ кȣ пȣлбере fînъ de оцелŭ, каре еаsъ ла askȣціpea віpfȣріллорŭ ачелорŭ; fiind-къ ачеаstъ пȣлбере fînъ sȣвpîndŭ în аерŭ, intpîndŭ în плȣmîнĭ npin pесȣfларе продȣче о patimъ tepівілъ ші nевindeкавілъ. Токmaĭ în zілеле noastpe, штiinца fizікъ a гъsitŭ ȣn pemediŭ mîntȣitopŭ пентpȣ ачеste nenopoчite fiinце, каре лȣкpeазъ în ачеste fабpічĭ. Adікъ комfopmŭ кȣ кȣалitatea marнetȣлȣĭ d'a atpaце fepȣ кътpе dînsȣ. Ȣnŭ fizікŭ modepnŭ a пpoпȣsŭ къ ачеste ȣвpiepе în fавpічe de аче, sъ пoаpte пе обpazŭ ка о maskъ de sîpmъ de fepŭ marнetisatŭ; аnoĭ toate паptічелеле de fepŭ каре sȣopŭ în аерŭ, se denȣnŭ пе sîpma maskeĭ ші нȣ intpȣ în плъmȣнĭ. Esnepimentȣлŭ ачеаsta a peȣшitŭ, ші ast-felŭ marнetȣлŭ a девеnitŭ în Англіеа пентpȣ sȣte ші miĭ de fiinцъ оameneштĭ, ȣnŭ *adeвъpatŭ mîntȣitopŭ* алŭ віецеĭ.—

Tinъpitŭ în Tinогpafiea Колеціȣлȣĭ Sf. Sава.